

EDITORIAL

Infàncies amb veu pròpia

No dubtem a recordar i reivindicar que la Convenció Internacional dels Drets del Xiquet és abans de res un text d'indignació i de rebel·lió.

Philippe Meirieu

L'escriptora i activista pels drets de la dona, Frida Stéenhoff, va aventurar en 1896 que el segle xx seria el segle dels xiquets. No era una declaració retòrica, sinó una vindicació política: la lluita de les dones millorava la societat, un avanç que seria major quan els xiquets i xiquetes obtingueren tots els drets com a éssers humans plens. Fins llavors, la infància es considerava com un estadi previ, precari i inferior a l'edat adulta. Calia adoptar una nova perspectiva que donara suport al compromís amb la dignitat dels més menuts, la qual cosa va ser possible gràcies a l'impuls dels qui van demostrar, especialment des de la pedagogia i la psicologia, que les criatures no són adults xicotets ni estan inacabades. Posseeixen unes característiques que reclamen una protecció especial, però tenen la capacitat de crear i produir pensament i cultura individualment i col·lectivament. En definitiva, no són projectes de futur al servei d'interessos aliens, sinó persones que transiten per la seua biografia portant sencera la seua condició humana. En paraules del metge i mestre Janus Korczak, els xiquets i les xiquetes tenen dret a viure el present.

En *kult-ur* [KULT-UR] som conscients de les extraordinàries implicacions que ha tingut aquesta evolució del concepte d'infància per al desenvolupament de les ciutats en els àmbits urbanístic, arquitectònic, cultural i de projecció comunitària. Sens dubte, els principis fonamentals que sustenten la Convenció dels Drets del Xiquet (1989), el dret a la vida, a la supervivència i al desenvolupament, la participació infantil i la no-discriminació, han repercutit sensiblement en les polítiques públiques durant els últims 35 anys i, no sense dificultats i resistències, constitueixen un marc d'acció necessari per a la supervivència del conjunt de la ciutadania. Els Estats Units és l'únic país que s'ha abstingut de ratificar la Convenció, el tractat internacional que compta amb més suport de tota la història. La resta de països, per tant, estan obligats a respondre sobre el seu compliment davant el Comitè dels Drets del Xiquet.

En aquest vast escenari podem trobar avanços legislatius i organismes i programes d'acció creats per a garantir la protecció de la infància. Però protegir no significa només tindre'n cura, sinó també garantir que les xiquetes i xiquets puguen exercir drets com ara la llibertat d'expressió, la llibertat de pensament, de consciència i religió, la llibertat d'associació i la protecció de la seua vida privada i el dret d'informació. En suma, tot allò que els facilita el propi desenvolupament personal en la societat i que, mitjançant una educació compromesa amb valors democràtics i de justícia social, pugui fer-los participants d'una ciutadania responsable.

El present número s'acosta a experiències que demostren la importància d'aquest reconeixement. El context en el qual el monogràfic focalitza la mirada és el de la situació posterior a la pandèmia. A través d'una sèrie d'articles sobre l'impacte de la crisi generada per la covid-19 podem escoltar els xiquets i xiquetes i reflexionar sobre l'exercici d'eixos drets fonamentals en una situació de vulnerabilitat generalitzada. Són experiències de vida que mostren una subjectivitat no reduïda a mer individualisme que està vinculada a projectes de vida compartits i que es desenvolupa sempre en contínua negociació amb l'entorn. Una subjectivitat, en definitiva, que, com afirmava el pedagog Loris Malaguzzi, és pròpia de la cultura d'una infància capaç de crear múltiples possibilitats des de la llibertat i conscient també de la dimensió participativa i comunitària.

No obstant això, en aquesta tasca encara queda molt per fer. Les xifres anuals sobre la violència exercida contra xiquets i xiquetes a tot el món són desoladores: violència cultural que els nega la paraula i els converteix en productes de mercat; violència estructural que els converteix en els més vulnerables entre els vulnerables; violència institucional que els impedeix exercir els seus drets civils i polítics; violència econòmica que els explota com a mà d'obra; violència física que viola els seus cossos i el seu benestar emocional.

Una lletania insuportable que exigeix als Estats, les organitzacions i a la ciutadania una anàlisi crítica de cada situació, una revisió contínua de les estratègies de millora i una aposta per la cooperació en tots els àmbits.

Mentre tanquem l'edició d'aquest número, diferents mitjans de comunicació informen de la mort d'un menor a les mans del seu pare, també assenyalen que la xifra de criatures assassinades a la Franja de Gaza ascendeix a 26.000, i que un senador del partit de Milei proposa que a l'Argentina no es penalitzen les famílies que venguen els seus fills «per necessitat». El segle XXI continua sent, sens dubte, el de la lluita dels xiquets i xiquetes pels seus drets. Seguint Meirieu, hem d'indignar-nos i rebel·lar-nos amb ells fins a fer justícia, perquè cadascuna de les seues ferides ens interpel·la, compromet el present i hipoteca el futur de tota la humanitat.